

Raport de monitorizare privind respectarea drepturilor omului:

Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență Persoane Dependente

„Casa Cora”

loc. Voluntari, județul Ilfov

proiect derulat de:

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

1. Reprezentanții Centrului de Resurse Juridice (CRJ) au organizat în perioada septembrie – noiembrie 2022 mai multe vizite de monitorizare inopinate în trei dintre centrele rezidențiale private (ONG și SRL) dar finanțate și din surse publice, de îngrijire socială pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale din județul Ilfov.
2. **Instituțiile monitorizate au fost: Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități „Sfântul Gabriel cel Viteaz”** de pe str. Ștefan cel Mare, nr. 38, oraș Voluntari, jud. Ilfov. Vila, **Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități „Armonia”** situat la ieșirea din localitatea Afumați, județul Ilfov, pe Șoseaua București-Urziceni nr.36A și **Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență Persoane Dependente „Casa Cora”** este situat într-o zonă limitrofă din localitatea Voluntari, str. Camil Petrescu, nr. 5-7, județul Ilfov.
3. **Vizita la „Casa Cora” s-a realizat cu dificultate** deoarece, inițial, reprezentanta firmei House Grandma Anastasia`s S.R.L. a refuzat accesul monitorilor CRJ pe motiv că administratoarea S.R.L.-ului nu era prezentă și că Direcția de Sănătate Publică, Ilfov nu le permitea accesul vizitatorilor în centru. Reprezentanții CRJ au prezentat documentele legale, în baza cărora au acces în acest tip de instituții. Cu toate acestea, reprezentanții CRJ nu au avut acces la niciun document, nu au întâlnit niciun asistent social, psiholog sau medic și coordonatoarea centrului nu a permis interviuarea rezidenților. Așadar, în ciuda suspiciunilor ridicate de membrii echipei CRJ, documentarea nu a putut fi realizată conform standardelor CRJ. CRJ reiterează obligația autorităților publice locale și centrale de a se asigura că dreptul la viață în comunitate și la protecție împotriva tratamentelor rele, inumane și degradante este asigurat pentru fiecare persoană cu dizabilități, indiferent de vârstă, gradul și tipul dizabilității și județul în care domiciliază.
4. **Centrul „Casa Cora”** este înființat de un furnizor privat, de tip SRL, ”House Grandma’s Anastasia SRL” și funcționează în baza unei licențe de funcționare provizorie și a unui certificat de acreditare, eliberate în perioada mai-iunie 2022 de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale¹. În luna mai 2022 a fost eliberată și Autorizația Sanitară de funcționare de către Direcția de Sănătate Publică Ilfov² dar pentru obiectivul „cămin de bătrâni” care apare la aceeași adresă cu „Casa Cora”.
5. **Acreditarea furnizorilor de servicii sociale și licențierea serviciilor sociale**
Procedura de acreditare a furnizorilor de servicii sociale și a licențierii serviciilor sociale este stabilită prin Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, precum și a Normelor de aplicare a acestei legi, adoptate prin H.G. nr. 118/2014. Potrivit acestora, pentru a putea furniza servicii sociale, o entitate privată trebuie să parcurgă o **procedură de acreditare**, care se finalizează prin eliberarea certificatului de acreditare.

Potrivit art. 9, alin. (2) din Legea nr. 197/2012, „criteriile utilizate în vederea acreditării furnizorilor privesc, în principal, următoarele:a)date de identificare privind furnizorul;b)informații privind cunoștințele în managementul serviciilor sociale; c) condiții prevăzute de Legea nr. 292/2011, obligatorii pentru înființarea, administrarea, funcționarea și finanțarea serviciilor sociale.”

¹ Licență de funcționare provizorie nr. 5506 din 08.07.2022 (semnată de ministrul muncii, dl. Marius Constantin Budăi), Cod serviciu social 8790 CR-CD-I,și Certificat de acreditare Seria AF nr. 008064 din 17.05.2022

² Autorizația sanitară de funcționare DSP Județul Ilfov în baza referatului de evaluare nr. 109/05.09.2022

Evaluarea furnizorului constă în verificarea îndeplinirii criteriilor, pe baza documentelor justificative. În măsura în care se constată îndeplinirea acestor criterii, se va emite un certificat de acreditare pe perioada nedeterminată. Acreditarea furnizorului se realizează la cererea acestuia și numai dacă, la data depunerii cererii, se angajează că, în termen de maximum 3 ani de la data obținerii certificatului de acreditare, va avea cel puțin un serviciu social licențiat. Cererea de acreditare se depune la registratura Ministerului Muncii și Securității Sociale, urmând ca aceasta să fie soluționată în consecință.

Licențierea serviciilor sociale se poate face doar de către un furnizor acreditat și constă în evaluarea serviciului social solicitat în baza standardelor minime de calitate aprobate și elaborate conform Legii nr. 197/2012, denumite *standarde minime*, și atestarea respectării lor prin licență de funcționare.

Potrivit art. 16 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr.197/2012, licențierea inițială a unui serviciu social se realizează în două etape, după cum urmează:

a) verificarea de către compartimentul de acreditare a documentelor justificative și a fișei de autoevaluare completată conform prevederilor art. 9 alin. (5) din lege, precum și a datelor și informațiilor din cererea de acreditare a serviciului social, în baza cărora se eliberează licența de funcționare provizorie, denumită în continuare licență provizorie sau, după caz, decizia de respingere a acordării acesteia;

b) verificarea în teren de către inspectorii sociali a îndeplinirii standardelor minime, în baza cărora se eliberează licența de funcționare sau, după caz, decizia de respingere a acordării acesteia. Inspectorii sociali au în vedere constatarea condițiilor legale de funcționare și a conformității datelor prezentate în documentele justificative și în fișa de autoevaluare cu realitatea din teren.

Ca atare, licența provizorie se eliberează în urma unei proceduri desfășurate exclusiv în scris, **fără vreo verificare în teren**, iar licența provizorie se poate emite cu o valabilitate de cel mult 1 an (conform art. 11, alin. (6) din Legea nr.197/2012).

Conform art. 23 și urm. din Normele metodologice de aplicare a Legii nr.197/2012, a doua etapă din procedura de licențiere se demarează în termen de maximum 7 zile de la data eliberării licenței provizorii. Compartimentul de acreditare din cadrul Ministerului Muncii și Securității Sociale transmite, prin e-mail, agenției teritoriale în a cărei rază administrativ-teritorială își are sediul sau funcționează serviciul social o copie a licenței provizorii și fișa de autoevaluare a serviciului social respectiv. În termen de maximum 30 de zile de la primirea documentelor, agenția teritorială planifică efectuarea evaluării în teren ce va fi realizată la sediul serviciului social de o echipă formată din 2 inspectori sociali, fără a anunța în prealabil furnizorul de servicii sociale cu privire la data vizitei.

Evaluarea în teren se finalizează cu un raport de evaluare, ce va fi depus la dosarul de licențiere al serviciului social.

Este îngrijorător cum, pentru perioada de 1 an, cât timp centrul funcționează în baza licenței provizorii nimeni nu verifică, în fapt condițiile de trai ale persoanelor din centre.

În regiunea București - Ilfov figurează³ un număr de 402 furnizori de servicii sociale care funcționează în baza unei acreditări. Din totalul acestora, 144 sunt operatori economici de tip SRL și doar 23 sunt operatori publici de servicii sociale (care funcționează în cadrul DGASPC/DAS).

Față de informațiile anterior rubricate, este îngrijorător numărul foarte redus al entităților publice, respectiv faptul că statul nu se implică în înființarea unor servicii sociale care să aibă și o componentă locativă destinate persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale și/sau vârstnice ori pentru persoanele care provin din spitale de psihiatrie și care nu au unde să locuiască.

³ https://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/11012023_Furnizori_acreditati.pdf

În context, în temeiul prevederilor legii 197/2012 și Normelor Metodologice din 19 februarie 2014 de aplicare a prevederilor Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, în vederea obținerii licenței pe 5 ani, inițial se parcurge o procedură prealabilă, în cadrul căreia se poate elibera, pentru o perioadă de maximum un an o licență provizorie:

Art. 11 (1) Licențierea serviciului social presupune următoarele etape:[...]c) eliberarea licenței de funcționare provizorii/licenței de funcționare sau, după caz, a notificării de respingere a cererii de licențiere;
Și (6) Licențierea inițială a serviciului social presupune: a) verificarea documentelor justificative și a fișei de autoevaluare depuse de furnizor și acordarea licenței de funcționare provizorii pe o perioadă de maximum un an;

b) realizarea, cu minimum 3 luni înainte de data expirării licenței de funcționare provizorii, a vizitei/vizitelor de evaluare în teren în vederea constatării conformității datelor prezentate în documentele justificative și în fișa de autoevaluare cu realitatea din teren; dacă se constată că sunt respectate standardele minime, precum și conformitatea datelor prezentate în documentele justificative cu realitatea din teren se eliberează licența de funcționare;

Totodată, în cadrul legislativ este precizat în mod foarte clar faptul că este necesar ca în termen de maximum 3 luni anterior expirării perioadei de funcționare provizorie să fie realizate vizitele de evaluare în vederea constatării conformității datelor din documentele de acreditare cu informațiile din teren.

Cu toate acestea, având în vedere situația prevăzută de legislația în materie, adresăm autorităților întrebarea pe cât se poate de legitimă: **Ce se întâmplă, în această perioadă extrem de întinsă, de un an, în care persoanele cu dizabilități ar putea trăi în niște condiții mai mult decât precare, chiar mizere, în focare de infecții, înconjurate de paraziți și în lipsa hranei adecvate...?** Întrebarea este formulată în contextul neconformităților constatate în teren, în foarte multe centre pentru persoanele cu dizabilități.

Astfel, apreciem că se impune modificarea termenului de un an, în sensul restrângerii acestuia la o perioadă cu mult mai scurtă, astfel încât să poată fi constatate și remediate într-un termen cât se poate de scurt neconformitățile. Această măsură este necesară în vederea protejării persoanelor și așa extrem de vulnerabile, ale căror interese ar trebui să fie apărate exact de persoanele responsabile cu verificarea și acreditarea centrelor.

Față de cele de mai sus, nu cunoaștem în baza căror documente și verificări a fost acreditat furnizorul de servicii sociale și, ulterior, licențiate respectivele servicii, cu atât mai mult cu cât în urma vizitei de monitorizare efectuate, reprezentanții CRJ au observat o serie de încălcări vădite ale legislației incidente, astfel cum le vom prezenta în cele ce urmează.

Atragem de asemenea atenția asupra procedurii și finalității emiterii licențelor de funcționare pentru furnizorii de servicii sociale licențiate, astfel, în temeiul prevederilor legale în materie (atât dispozițiile Lg. 197/2012 și Normelor Metodologice din 19 februarie 2014 de aplicare a prevederilor Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, așa cum acestea au fost prezentate anterior dar și a Lg. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap – art. 51 și 53, în baza cărora persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale trebuie

Art. 51: (1) Persoana cu handicap poate beneficia de servicii sociale acordate în centre de zi și centre rezidențiale de diferite tipuri, publice, public-private sau private. (2) Centrele de zi și centrele rezidențiale reprezintă servicii sociale acordate persoanelor adulte cu handicap, cu personal calificat și infrastructură adecvată; centrele rezidențiale sunt servicii sociale în care persoana cu handicap este găzduită cel puțin 24 de ore. (4) Capacitatea centrelor rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap nu poate fi mai mare de 50 de locuri. (8) Centrele de zi și centrele rezidențiale publice și private pentru persoane adulte cu handicap funcționează cu respectarea standardelor specifice de calitate.

Art. 53: (1) Într-un centru de zi sau rezidențial serviciile sociale pot fi furnizate în sistem integrat cu serviciile medicale, de educație, de locuire, de ocupare a forței de muncă și altele asemenea. (2) Persoanele cu handicap din centrele de zi sau rezidențiale beneficiază de servicii medicale din cadrul pachetului de servicii medicale de bază care se suportă din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, conform Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate.”

să beneficieze de garanția unor **servicii de calitate**, care să le asigure **satisfacerea nevoilor specifice** și care să **înlătore pe cât posibil vulnerabilitățile proprii dizabilităților** în care sunt încadrați și să le asigure un **minim de siguranță pentru a-și duce traiul în mod demn**.

În același sens, toate centrele pentru persoane cu dizabilități ar trebui să funcționeze luarea în considerare a dispozițiilor art. 7 din Lg. 7/2023, în vederea pregătirii beneficiarilor din centre pentru procesul dezinstituționalizării, încurajării vieții independente și intensificarea activităților de administrație social-comunitară.

Art. 7 (1) Procesul de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării persoanelor adulte cu dizabilități are ca scop asigurarea exercitării dreptului la viață independentă a persoanelor adulte cu dizabilități. (2) Realizarea scopului prevăzut la alin. (1) include:

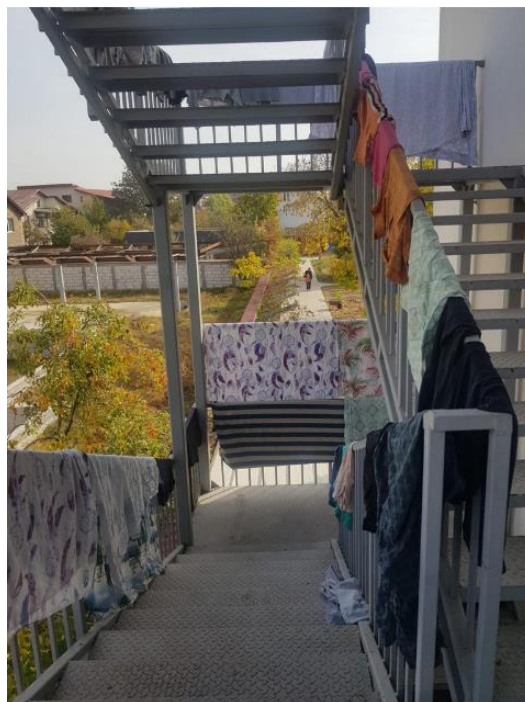
- a) creșterea eficienței și eficacității politicilor de protecție și sprijin al persoanelor cu dizabilități;
- b) promovarea colaborării și cooperării între administrația publică locală și administrația publică centrală și între administrațiile publice locale și intensificarea activităților de administrație social-comunitară în interesul persoanelor adulte cu dizabilități;
- c) consolidarea metodei managementului de caz în cadrul sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități și a rolului managerului de caz, asigurarea pregătirii corespunzătoare a acestuia, cu încorporarea metodei planificării centrate pe persoană;
- d) dezvoltarea, diversificarea și consolidarea serviciilor comunitare;
- e) furnizarea de servicii de calitate și centrate pe persoană, care să ofere sprijin adecvat și integrat persoanelor adulte cu dizabilități pentru a trăi independent și integrate în comunitate, printr-un corp de angajați pregătit corespunzător;
- f) promovarea perspectivelor de angajare a persoanelor adulte cu dizabilități, prin acțiuni de combatere a prejudecăților;
- g) îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități din centrele rezidențiale și din comunitate la sistemele de educație și sănătate;
- h) diversificarea și coordonarea acțiunilor de sensibilizare, conștientizare și combatere a prejudecăților legate de dizabilitate pentru creșterea încrederii populației în potențialul persoanelor cu dizabilități și a valorii pe care acestea o pot aduce în comunitate.

6. Coordonatoarea Centrului "Casa Cora" a refuzat transmiterea informațiilor solicitate. Reprezentanții CRJ au vizitat centrul și interacționat cu coordonatoarea Casei Cora în mai multe rânduri în perioada septembrie-octombrie. La fiecare vizită accesul s-a realizat dificil, comunicarea cu reprezentanta firmei a fost greoaie, aceasta evitând să răspundă solicitărilor CRJ prin răspunsuri de genul „nu cunosc date despre rezidenți”, „nu am acces la dosarele beneficiarilor”, „toate documentele stau închise într-un dulap și nu am cheia”. Reprezentanții CRJ au prezentat cadrul legal și acordurile de parteneriat în vigoare care statuează dreptul de acces nerestricționat la documente și comunicarea cu toți rezidenții. Aparent, coordonatoarea centrului după discuțiile prin SMS/WhatsApp cu conducerea firmei, nu a lăsat impresia că a înțeles temeiul legal și importanța vizitelor de monitorizare.

7. **Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență Persoane Dependente „Casa Cora”** este situat într-o zonă limitrofă a localității Voluntari, pe str. Camil Petrescu, nr. 5-7, județul Ilfov. Centrul este

împrejmuit de un teren neîngrijit pe care se află ruina unei construcții în paragină. Nu există acces facil la mijloace de transport în comun în imediata apropiere a centrului.

8. Clădirea este neaccesibilizată pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu dizabilități și celor în vârstă cu dificultăți de mobilitate. „Casa Cora” funcționează într-o clădire înaltă (13m) cu camere dispuse la parter, etajul 1 și etajul 2; sala de mese este amplasată la subsolul clădirii; parterul include și un hol foarte mare – „ca o sală de bal” – *mobilită* doar cu două scaune de plastic, calorifere folosite drept scaune de unele persoane și un televizor montat pe un perete. Este împrejmuită de o curte mare și neîngrijită. Accesul la etaje se realizează fie din interiorul clădirii pe două scări diferite („pentru a ajunge la etajul 1, accesul se realizează pe o scară, pentru etajul 2, altă scară”), fie pe scară de metal, exterioară clădirii. Cu ocazia fiecărei vizite,

reprezentanții CRJ au fost invitați în centru pe scara de metal exterioară – dispusă în partea stângă a clădirii, de unde se realiza accesul într-un birou administrativ, neîngrijit, cu aspect de depozit pentru documente, materiale igienico-sanitare, avize lipite pe pereți, aproape total neiluminat. Atât pe scara exterioară cât și pe cea interioară erau întinse la uscat lenjerii de pat și haine.

9. **Numărul de rezidenți nu respecta cerințele legale.** Cu toate că, oficial, erau 48 de locuri, la momentul vizitei, în centru, erau cazați în jur de 60 de rezidenți adulți cu dizabilități intelectuale, psihosociale și persoane în vârstă (niciuna dintre angajate nu a putut furniza cu exactitate numărul persoanelor cazate în instituție la data vizitei). Mulți dintre rezidenți prezentau incontinență urinară, erau imobilizați la pat, se deplasau cu cadru ori nu se puteau deplasa singuri deloc, din cauza lipsei dispozitivelor specifice (lift, fotoliu, cadru, etc). În septembrie, coordonatoarea centrului a arătat că au primit indicații pentru a reduce capacitatea centrului dar până la vizitele CRJ, nicio măsură nu a fost adoptată.

10. **Proveniența rezidenților.** La data vizitei, reprezentanta Casa Cora a răspuns că au contracte încheiate cu Direcția de Asistență Socială a Primăriei Pantelimon, familii și urmau să semneze contractele cu DGASPC Ilfov și Direcția de Asistență Socială a Primăriei Voluntari . Nu au fost oferite alte informații despre tipul serviciilor contractate, obligațiile contractuale ale furnizorului sau persoanele responsabile cu monitorizarea acestor contracte din cadrul autorităților administrațiilor publice locale. Discuțiile cu rezidenții au relevat că cei mai mulți aparent, provin din Bălăceanca, din spitalul de psihiatrie sau nu aveau adăpost sau o persoană care să îi îngrijească.

11. Transfer și transinstituționalizare. Mai mulți rezidenți au sesizat că au ajuns în acest spațiu din Casa Cora fără să își fi acordat consimțământul informat. Unii au fost cazați în „Casa Gherbera” de unde au fost mutați într-un alt centru din Ștefăneștii de Jos sau de Sus. Mulți rezidenți au relatat că au fost mutați într-o noapte cu mai multe mașini sau autobuze, fără nicio informare prealabilă. Unii rezidenți au descris și o locație din localitatea Afumați, fără a cunoaște denumirea centrului. Aparent, conducerea House Grandma’s Anastasia SRL dispune de 52 sau 60 de persoane cu dizabilități și / sau în vârstă și nicio autoritate a statului nu a observat că aceste persoane sunt ”mutate” în funcție de interesul patronului SRL-ului.

12. Spațiile de locuit și băile pentru toaleta/igiiena rezidenților nu răspund nevoilor acestora. Camere supraaglomerate cu 7 paturi, haine aruncate peste tot pe jos în aproape toate camerele din cauza lipsei dulapurilor și a spațiilor de depozitare, persoane întinse pe saltele acoperite cu folie de plastic, fără perne, săli de baie insuficiente pentru numărul mare de locatari (un grup sanitar /etaj). Ferestrele nu aveau jaluzele sau draperii așa că soarele îi deranja pe toți cei care doreau să se odihnească. Mirosul de urină era prezent la ambele etaje; în unele spații erau aruncate pe jos haine murdare sau materiale folosite (pampers, hârtie, cârpe). Majoritatea rezidenților erau persoane în vârstă, cu dificultăți de mobilitate și /sau cu dizabilități psihosociale sau neurologice. Erau tunși scurt, cu mașina, îmbrăcați sumar.

- 13.** Într-una dintre camerele de la etaj – erau cazați 5 sau 6 rezidenți într-un spațiu fără ferestre sau iluminat natural ori aerisire; cinci sau șase paturi, o masă, un scaun și o grămadă de haine aruncate într-un colț al camerei. Motivul invocat de „prestatorul de servicii sociale acreditat” a fost lipsa dulapurilor și a spațiilor de depozitare.
- 14.** Îndoieli referitoare la calitatea și cantitatea de hrană primită de rezidenți. Majoritatea rezidenților erau slabi, „piele și os”. Coordonatoarea centrului a prezentat sala de mese și bucătăria, ambele situate la subsolul clădirii dar a precizat că în perioada respectivă, hrana este adusă de o firmă de catering din localitatea Afumați. Nu a fost prezentat niciun contract, niciun meniu pentru niciunul dintre rezidenți, nici dacă vreunul dintre aceștia prezintă intoleranțe sau diagnostice care ar justifica respectarea unui regim special.
- 15.** Sechestrați în centru sau la etajele superioare. Cei mai mulți dintre rezidenți au dificultăți de deplasare și de echilibru. Am întâlnit persoane care plângeau pentru că nu se puteau ridica din

pat, oboseau să coboare sau să urce scările sau nu aveau un fotoliu pentru a se deplasa. Reprezentanții CRJ au văzut un singur fotoliu pe un etaj. Un rezident plângea și ruga infirmiera să îl ajute să ajungă la spital pentru că nu se simte bine. O altă rezidentă a reclamat echipei CRJ că este sechestrată în centru, la cererea fiicei (deși nu are nicio măsură de ocrotire instituită) și că dorește să ajungă acasă. La etajul 2, pe un hol comun, în spatele unui șifonier era un pat cu o doamnă care avea în jur 55 de ani, doamna era nedeplasabilă „nu mă țin picioarele”- nu cunoaștem diagnosticul. Doamna spune că pentru a ajunge la baie, se deplasează singură, însă se târâște pe jos. De asemenea, a coborât singură pe scări - în urmă cu o săptămână pentru a ieși afară - doamna nu are un scaun rulant și așa cum anterior am arătat, în centru sunt mai multe persoane nedeplasabile „cazate” la etajele superioare. Nu au fost oferite informații despre cum sunt ajutate aceste persoane să ajungă în curtea centrului.

16. Activități specifice persoanelor cu dizabilități și /sau în vârstă. Nu exista activități specifice vârstei, rezidenții spun că se plictisesc, două dintre rezidente spun că ajută infirmierele să schimbe și să hrănească persoanele nedeplasabile „*fac și eu ceva, trece timpul mai ușor, infirmierele nu pot singure, este o infirmieră pe fiecare etaj*”. La fiecare vizită realizată în Casa Cora, au fost observați 3 angajați: coordonatoarea și câte un infirmier/etaj. Reprezentanta SRL-ului a precizat că au contracte de colaborare cu mai mulți specialiști (asistent social, psiholog, medic) dar niciunul dintre rezidenți nu a putut să ofere informații că aceștia realizează activități sau interacționează cu rezidenții conform normelor legale în vigoare.

17. Rezidenții nu pot fi vizitați și nu pot să părăsească incinta atunci când doresc. La data vizitei, programul de vizite era afișat pe poarta de la stradă, de luni până duminică între orele 10-12 și 15-17. Cu toate acestea, pe o hârtie lipită pe poartă, vizitatorii aflau că le este interzis să îi vizite pe cei cazați în acest centru - din motive de pandemie de Covid. Cu toate că centrul este amplasat pe o stradă închisă, necirculată, rezidenților nu le este permis accesul în comunitate (cumpărături, parc, plimbări, etc).

18. La etajul al doilea, o rezidentă locuia pe hol. Din informațiile primite de la aceasta este pensionată din motive medicale, a fost electrician. Nu știe dacă are rude sau prieteni, nu o vizitează nimeni, nu știe dacă are venituri. Nu are niciun obiect personal, vreo noptieră sau vreun dulap care să îi fie alocat. Patul său este așezat în spatele unui dulap închis cu lanțuri. Salteaua este înfășurată în celofan, iar pe deasupra este pus doar un cearceaf, nu am văzut să fie și o pernă pe pat sau vreo pătură. Nu are nicio activitate toată ziua, și-ar dori o carte. Nu se poate deplasa și nu beneficiază de un scaun rulant, se deplasează de-a bușilea peste tot (la baie și la

parter), de când a ajuns în acest centru nu a mai ieșit afară în curte. O lună mai târziu, cu ocazia vizitei din octombrie, am constatat că aceeași rezidentă locuia în același loc, însă de această dată fusese montat un perete din PVC care separa holul respectiv de restul spațiului, astfel că fusese improvizată o cameră pentru respectiva rezidentă, cu toate că singura schimbare era că acum era separată de restul etajului de un perete de PVC.

19. Atragem atenția autorităților cu competente de control și sancționare în materie, că asemenea comportamente, cum sunt cele practicate la Casa Cora (Grandma's House Anastasia) nu pot fi acceptate, că alimentează abuzurile și în loc să apere interesele persoanelor cu dizabilități nu fac altceva decât să vatăme și mai mult situația acestora.
20. În data de 25.10.2022 a avut loc a doua vizită a Centrului Casa Cora, la solicitarea unei rezidente care a cerut sprijinul reprezentanților CRJ întrucât fiica sa dorea să o mute împotriva voinței sale, într-un alt centru despre care rezidenta nu știa nimic. Deși nu era pusă sub interdicție, rezidenta avea totuși un curator desemnat de instanță și reclama faptul că acesta îi păstra documentele de identitate, cardul bancar și din acest motiv nu putea părăsi centrul și nici nu putea reveni în locuința sa. Deși rezidenta a primit posibilitatea de a încheia un contract de asistență juridică cu un avocat, pentru a-și putea exercita drepturile, potrivit legii și a reclama abuzurile suferite, aceasta a refuzat.
21. Cu ocazia acestei vizite, reprezentanții CRJ au vizitat din nou centrul, pentru a verifica dacă a fost luată vreo măsură sau dacă s-a schimbat situația constatată cu ocazia primei vizite de monitorizare din septembrie, până la acel moment.
22. **Rezidentă care reclamă sechestrarea și privarea de libertate nelegală.** În cadrul primei vizite (septembrie) una dintre rezidente a acuzat că este ținută împotriva voinței sale la cerea unei dintre fiice. Deși comunicase angajaților centrului că nu dorește să mai locuiască acolo, iar avocatul celei de a doua fiice a notificat centrul cu privire la faptul că nu au niciun temei pentru a o ține pe rezidentă în centru împotriva voinței acesteia, reprezentanții centrului nu au luat măsuri pentru a rezolva situația, menținând situația de privare de libertate fără vreun temei.

Față de constatările de la fața locului a reprezentanților CRJ, se poate trage concluzia că prin raportare la situația rezidentei în cauză, nu este altceva decât o traducere concretă a elementului material din cadrul laturii obiective a infracțiunii prevăzute și pedepsite de dispozițiile art. 205 Cod Penal care reglementează „lipsirea de libertate în mod ilegal”, cu atât mai mult cu cât, punctual putem discuta și despre „persoane aflate în imposibilitate de a-și exprima voința ori de a se apăra”. Prevederile Codului Penal în vigoare trebuie interpretate în conformitate cu dispozițiile Constituției României – art. 23, care garantează inviolabilitatea libertății unei persoane.

Cu ocazia celei de-a doua vizite, organizată la solicitarea expresă a rezidentei în cauză, deși aceasta inițial solicita să poată pleca din centru, ne-a comunicat că dorește să rămână în centru până i se clarifică situația juridică și reușește să întreprindă demersuri pentru a se întoarce acasă și

că nu dorește să mai reclame la acel moment situația în care se găsește. Situația rezidentei s-a schimbat după ce fiica acesteia, care a și inițiat procedura de instituționalizare, a realizat demersuri pentru a-și transfera mama, împotriva voinței ei, într-un alt centru. Important de menționat este faptul că la managerul centrului Casa Cora (Grandma's House Anastasia) ne-a comunicat faptul că în baza dispozițiilor date de familia rezidentei în cauză, aceasta nu ar mai avea dreptul de a lua contact cu niciun fel de vizitator. Reiterăm faptul că asupra rezidentei în cauză **nu a fost instituită nicio măsură definitivă de limitare a capacității de exercițiu**. Situația rezidentei în discuție este un caz concret de internare nevoluntară, netemeinică și nelegală survenită în urma unei scurte internări într-un spital de psihiatrie, (probabil) pentru a satisface o serie de interese materiale ale familiei acesteia. Reprezentanții CRJ au informat familia doamnei cu privire la nelegalitatea măsurilor luate. CRJ a solicitat ajutorul poliției la 112 urmare a amenințărilor ginerelui și fiicei vârstnicei, aceștia amenințând-o cu transferul într-un alt loc din județul Ilfov în aceeași zi. Un echipaj de poliție s-a prezentat la fața locului și a informat familia că doamna respectivă nu poate fi transferată împotriva voinței.

- 23.** Centrul Casa Cora oferea condiții de locuit simple și mai degrabă goale, fără spații de depozitare a lucrurilor personale. În câteva dintre dormitoarele de la etajul 2, rezidenții zăceau pe paturi, pe saltele, unii direct pe saltele acoperite de plastic, fără cearceafuri sau perne, în cameră fără lumină naturală. În niciuna dintre camere nu exista șifonier sau un spațiu pentru depozitarea lucrurilor personale și a hainelor. Acestea erau pe jos, aruncate prin colțuri ale camerelor. Fără personal care să îi consoleze, mulți rezidenți în vârstă erau lăsați acolo - unii în tăcere, alții vorbind singuri sau plângând - înconjurați de un miros de urină dezgustător care pătrundea peste tot. Astfel de condiții de igienă respingătoare nu se potrivesc unei instituții de îngrijire și pot fi descrise doar ca inumane și degradante.

Din informațiile primite de la angajații centrului, sunt doar 2 infirmiere care se ocupă de îngrijirea rezidenților, iar din cauza lipsei de personal, la îngrijirea rezidenților și la curățenie contribuie și două rezidente care aparent doresc să ajute, pentru a avea o activitate, nefiind implicate în altfel de activități (așa cum anterior a fost detaliat).

- 24.** Și în acest centru, obiectivul principal părea să fie izolarea, menținerea ordinii și încercarea de a satisface la nivel minimal doar nevoile de bază ale rezidenților. Situația era agravată de faptul că, deși nu existau restricții privind exercițiile zilnice în aer liber în interiorul incintei, posibilitățile de ieșire la piață, magazin, pe stradă, în parcuri sau în excursii recreative în afara centrului nu existau. Majoritatea rezidenților își petreceau o mare parte din zile într-un regim rigid care îi făcea să stea așezați pe calorifere în holul mare de la parterul clădirii sau să stea în camere fără ferestre sau neaerisite, fără mijloace de protecție împotriva soarelui, aglomerate, zgomotoase, mai degrabă decât să se angajeze în orice activitate semnificativă.
- 25.** În centrele vizitate, nu existau echipe multidisciplinare care să fi întocmit pentru fiecare rezident o

evaluare a nevoilor individuale și planuri individuale de sprijin care să faciliteze incluziunea în comunitate. Nicio informație nu a fost furnizată despre cum, cine și când realizează evaluarea și monitorizarea calității serviciilor furnizate în Casa Cora. Nu există date referitoare la furnizarea serviciilor de asistent personal sau asistent personal profesionist sau orice alte servicii de îngrijire și terapie la domiciliu. Contrar cerințelor legale naționale și internaționale care interzic privarea de libertate arbitrară și instituționalizarea pe motiv de dizabilitate sau dificultăți cauzate de vârstă, autoritățile publice locale contribuie la instituționalizarea în mod vădit a unora dintre persoane sau aparent ignoră lipsa serviciilor în comunitate pentru acele persoane rămase singure sau cărora familia nu le poate oferi un sprijin în comunitate.

- 26.** Privarea de libertate arbitrară în Casa Cora este un aspect grav și nelegal. Este îngrijorătoare lipsa oricărui interes pentru obținerea consimțământului informat la tratament și cazare în acest centru. Transferului peste noapte a rezidenților pe ruta Gherbera – Ștefănești și Casa Cora trebuie cercetată cu atenție de către autorităților competente.
- 27.** Dispozițiile existente pentru contactul cu lumea exterioară au fost, în general, nesatisfăcătoare în Casa Cora. Rezidenții nu pot păstra legătura cu persoanele din mediul exterior, majoritatea acestora fiindu-le imposibil să aibă acces la telefoane mobile sau internet.
- 28.** Mecanismele de reclamații și furnizarea de informații privind drepturile rezidenților lipseau și în Casa Cora. Rezidenții ne-au povestit că nu au acces la hârtie și instrumente de scris pentru a formula sesizări/plângeri, nu am identificat registre în care să fi fost documentate sesizările formulate de rezidenți. De asemenea, ne-au comunicat că nu li se oferă un telefon pe care să îl folosească, în funcție de nevoie.

Solicitări adresate instituțiilor care au competențe în materie:

1. Solicităm **Ministrului Muncii - Dl. Marius-Constantin Budăi** să clarifice în scris motivele care au condus la instituționalizarea persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale și/sau vârstnice, fără adăpost provenite din centrele de asistență socială sau psihiatrice și motivele pentru care nu au fost asigurate servicii sociale în comunitate conform prevederilor legale în materie;
2. Solicităm **Ministrului Sănătății – Dl. Alexandru Rafila** să verifice dacă și cum este respectată procedura de menținere a internării nevoluntare pentru persoanele internate în Spitalul de psihiatrie din Bălăceanca;
3. Solicităm Președintelui ANPDPD și directorului ANPIS să verifice legalitatea procedurilor de transfer și a prezenței persoanelor cu dizabilități intelectuale/psihosociale în **Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență Persoane Dependente „Casa Cora”**;
4. Solicităm Directorului DGASPC Ilfov să verifice modalitatea în care sunt instituționalizați rezidenții din **Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență Persoane Dependente „Casa Cora”** - având în vedere suspiciunile de instituționalizare arbitrară și cu luarea în considerare a condamnării României în [cazul N. contra România](#);
5. Solicităm Ministerului Muncii și ANPDPD să facă publice și transparente procedurile de transfer al beneficiarilor dintr-un centru în altul, numărul beneficiarilor din fiecare centru (inclusiv din centrele care funcționează pe bază de licență provizorie), locul de proveniență al beneficiarilor și cine răspunde pentru serviciile puse la dispoziția acestora. De asemenea, solicităm Ministerului Muncii și Consiliului de Monitorizare să publice datele referitoare la decesele înregistrate în centrele private finanțate din fonduri publice și/sau private (număr, cauze) dar și date privind numărul persoanelor cu dizabilități instituționalizate în centrele pentru persoane vârstnice;
6. Care sunt autoritățile publice centrale și/sau locale care ar fi trebuit să ducă la îndeplinire prevederile legale în materia evaluării și monitorizării serviciilor sociale furnizate în Casa Cora și care este autoritatea responsabilă cu sesizarea instanțelor competente în caz de constatare a oricăror încălcări.